

IDEOLOGIER OCH PARTIER

Innehåll:

Ideologier, s. 2

De tre stora ideologierna, s. 2

Ideologiernas kopplingar till svenska riksdagspartier, s. 4

Vänster-högerskalan, s. 4

Ytterligare idéer som ibland kallas ideologier, s. 7

Partierna – en presentation, s. 8

 Inledning, s. 8

 Vänsterpartiet, s. 8

 Socialdemokraterna, s. 9

 Miljöpartiet, s. 10

 Centerpartiet, s. 11

 Folkpartiet, s. 12

 Kristdemokraterna, s. 13

 Moderaterna, s. 14

Ideologier

Vad är en ideologi?

Sven-Eric Liedman skriver i Nationalencyklopedin (artikeln ”ideologi”) och betonar att begreppet är centralt men samtidigt mångtydigt.

”Ofta används idag ideologi allmänt i betydelsen åskådning, i synnerhet samhällsåskådning. En ideologi i denna mening utgör en någorlunda sammanhängande enhet, vilken innehåller såväl antaganden om verklighetens beskaffenhet som värderingar och handlingsnormer. Att vara anhängare av en ideologi betyder alltså att man accepterar dess verklighetsbeskrivning, delar dess grundläggande värderingar och stöder dess handlingsprogram.”

De tre stora ideologierna

De tre stora ideologierna presenteras på följande sätt i Nationalencyklopedins JUNIOR-variant (se www.ne.se). Eftersom konservatism och socialism kan ses som reaktioner på liberalismens genombrott i västvärlden under sent 1700-tal och 1800-tal börjar vi med liberalismen.

”**Liberalism** är en politisk lära med olika inriktningar som betonar att den enskilda människan ska vara helt fri. Dels handlar det om frihet från tvång, alltså att alla ska få tycka och tänka som de vill. Dels handlar det om valfrihet, det vill säga att alla ska få starta företag, arbeta med vad de vill, köpa vad de vill, med mera.

Liberalismen formades främst på 1700-talet och 1800-talet. Liberalerna vände sig mot att bara vissa människor fick driva företag och butiker eller ägna sig åt hantverk och att bara ett fåtal fick rösta. Enligt liberalismen hade alla människor lika värde. Liberalerna krävde att alla fritt skulle få välja åsikt och fritt få välja styrande. För att uppnå det krävdes att alla hade rösträtt, att tidningarna fick skriva vad de ville, att man kunde ordna demonstrationer, med mera. Liberalismen var därför viktig för att demokratin skulle utvecklas.

Liberalismen medverkade till att samhället förändrades så att fler kunde starta företag och driva fabriker utan att regler och annat hindrade dem. Det ledde dock till att arbetarna utnyttjades hänsynslöst. En del liberala krävde att staten skulle ta ansvar och hjälpa människor som hade det svårt. Den riktningen kallas socialliberalism. Än i dag pågår diskussioner mellan olika liberala riktningar om hur mycket staten ska blanda sig i. En modern riktning som inte alls vill att staten ska styra ekonomin kallas nyliberalism.

En känd liberal tänkare är Adam Smith som levde på 1700-talet. Han menade att om staten inte alls lade sig i ekonomin skulle utvecklingen i samhället leda till välstånd för alla. En annan berömd person är John Stuart Mill som levde på 1800-talet. Han hävdade att staten ibland måste ingripa, bland annat för att alla barn skulle få lära sig läsa och skriva.”

”**Konservatism** är en politisk lära som har respekt för traditioner och det gamla samhället. Man vill bara göra långsamma förändringar.

En känd konservativ tänkare från 1700-talet är britten Edmund Burke. Han var mycket kritisk mot den franska revolutionen som snabbt svepte bort det gamla sociala och politiska systemet. I mitten av 1800-talet påtalade en del konservativa tänkare att de stora fabrikerna skapade många sociala problem som samhället borde ta tag i, till exempel farlig arbetsmiljö och sjukdomar. Det brukar kallas socialkonservatism.

Den moderna konservatismen är påverkad av ekonomisk liberalism och vill ha en helt fri marknadsekonomi och också stor frihet för den enskilde.”

I den vanliga Nationalencyklopedin (ej JUNIOR-varianten) inleds artikeln om konservatism på följande vis:

”konservatism, samhällsåskådning som karakteriseras av respekt för det hävdvunna och strävan att bevara, eller förändra för att bevara. Någon enhetlig lära och utopi existerar inte. Konservatism har framträtt i skiftande miljöer och med skiftande innehåll. Fasthållande vid tradition och kritik av rationalistiska (förnuftsmotiverade) samhällsförändringar har varit gemensamma drag.”

”**Socialism** är en politisk lära som till stor del bygger på marxismen. Enligt socialismen är en grupp eller ett kollektiv bäst på att lösa ekonomiska och sociala problem, inte den enskilda individen (vilket liberalismen menar). En sådan grupp kan vara staten men också en fackförening eller liknande.

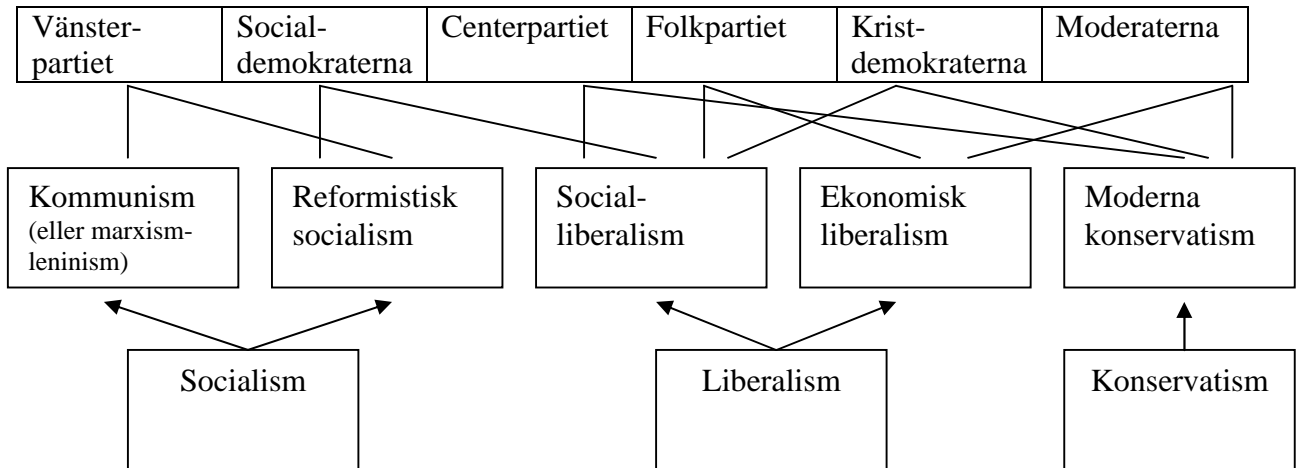
Socialismen växte fram i början av 1800-talet då Robert Owen ville skapa ett samhälle utan egoism och utan arbetslöshet i Storbritannien. I Tyskland och Frankrike bildades flera socialistiska partier och fackföreningar som inriktade sig helt på arbetarklassen, vilket Owen inte gjorde.

Under mitten av 1800-talet använde man både orden kommunism och socialism. Några menade att socialisterna var mest intresserade av teori och att de vill ha ett nytt samhälle, medan kommunisterna bara ville störta det gamla samhället och var mer inriktade på praktiska handlingar.

Så småningom splittrades många partier i kommunistiska partier och socialistiska eller socialdemokratiska partier. En stor skillnad mellan partierna var att socialisterna inte ville göra revolution. De menade att man i stället kunde förbättra samhället genom nya lagar och andra reformer. För att göra det måste man få många röster i valet och platser i parlamentet (riksdagen). Flera av de socialistiska och socialdemokratiska partierna lyckades bra med detta.”

Ideologiernas kopplingar till svenska riksdagspartier

Bengt-Arne Bengtsson försöker i sin samhällskunskapsbok *Zigma* för gymnasiet (2000, s. 107) koppla partierna till ideologierna på ungefär följande sätt. Bengtsson understryker att modellen är en förenkling. Jag har dessutom tillåtit mig att göra några mindre ändringar.

Den som vill läsa mer om olika falanger inom partierna rekommenderas att läsa avdelningen "Partiernas ideologiska utveckling" i senaste upplagan av *Sveriges statskick. Fakta och perspektiv* av Arne Halvarson m.fl. Men var skall miljöpartiet placeras in? Partiet bildades i början av 1980-talet mot bakgrund av 1970-talets miljö- och kärnkraftsdebatt.

Industrisamhällets avvisidor är det ideologiska avstampet för partiet. Många miljöpartister menar därför att man är en yngre politisk kraft som inte bör placeras in på vänster-högerskalan utan de har en radikal miljöpolitik som går längre än alla andra partier. Andra menar att om man ser till miljöpartiets civilisationskritiska anslag, partiets förslag till *åtgärder* för att förbättra miljön samt att miljöpartiet flera gånger valt att stötta en socialdemokratisk regering framför en borgerlig, gör att man bör placera miljöpartiet till vänster.

Vänster-högerskalan

Bengtsson har också traditionellt placerat ut partierna på en vänster-höger skala. Men vad är då detta? I samhällskunskapsboken *Reflex* (1996, s. 133) beskrivs vänster-högerskalan på följande vis:

"I Sverige brukar moderaterna, folkpartiet, centern och kristdemokraterna kallas för *borgerliga partier* medan socialdemokraterna och vänsterpartiet kallas för *socialistiska partier*. Ofta använder man beteckningen det borgerliga respektive det socialistiska blocket, men det är inte alltid säkert att partierna inom varje block samarbetar. Traditionellt brukar partierna placeras efter en höger-vänsterskala, med de socialistiska partierna till vänster och de borgerliga partierna till höger. Vänsterpartiet är längst till vänster, moderaterna längst till höger... **Hur man placerar partierna på vänster-högerskalan beror främst på deras uppfattning om hur stor den offentliga sektorn bör vara: Ju mer staten och kommunerna ska ta hand om med hjälp av skattepengar, desto längre till vänster och ju mer det privata näringslivet och de enskilda individerna ska sköta, desto längre till höger.**"

Men skillnaden skulle också kunna uttryckas så att det är inställningen till marknadsekonomi som är central:

VÄNSTER
Samhället bör tämja marknaden
- mer positiv till offentlig sektor och bidrag som skall leda till solidarisk utjämning

En våg som illustrerar synen på marknads-ekonomin

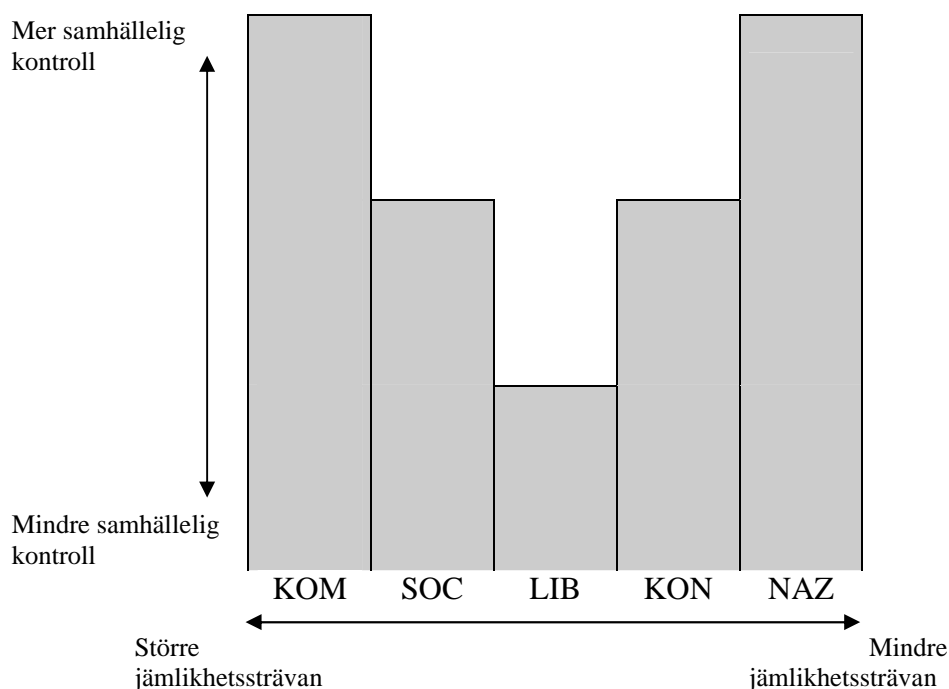
HÖGER
Samhället bör främja marknaden
- mer positiv till privat sektor och marknadslösningar som skall leda till valfrihet och effektivitet

Framhåller påstådda negativa konsekvenser av marknads-konkurrensen på den fria marknaden:
Snedfördelning, utslagning, cyniskt vinsttänkande, det som går att tjäna pengar på produceras istället för det som behövs, miljöförstöring, hårda arbetsvillkor.

Framhåller påstådda positiva konsekvenser av marknads-konkurrensen på den fria marknaden:
Prispress, effektivitet, valfrihet, stimulerar produktutveckling, ekonomisk tillväxt, ökat välstånd, ”en öppen tävling i att tillfredsställa mänskliga behov”.

Problemet med ovanstående två modeller är att man inte riktigt får in den högra dimensionen fullständigt. Nedanstående modell är inspirerad av Norbertio Bobbios bok *Vänster och höger. Essä om en politisk distinktion* (1998 [1994]) och Stefan Björklunds bok *Politisk teori* (1993 [1976]).

kommunism, socialism, liberalism, konservatism, nazism

Liberalismen i diagrammet

Liberalen önskar att göra individen fri från statliga regleringar och hinder. Därav kommer krav på åsiktsfrihet, tryckfrihet, religionsfrihet osv. Man vill således ha en politisk jämlikhet. På det ekonomiska området förespråkas fri företagsamhet och fri handel utan inblandning av t.ex. statliga tullar. Liberalen är alltså i grunden positiv till fri marknadsekonomi som man också menar är välståndsskapande. Socialliberalerna skulle kunna finnas någonstans emellan

liberalismen och socialismen i modellen ovan. Socialliberalerna menade att staten borde agera mera än att bara upprätta lag och ordning som de i teorin helt renodlade liberalerna önskade.

Socialismen i diagrammet

De reformistiska socialisterna, här bara kallade socialisterna, ville förändra samhället genom reformer som stärkte arbetarnas sociala situation genom att staten blev starkare och större. Därav kom krav på att reglera den fria marknadsekonomin. Man försvarar således också en stor skattefinansierad offentlig sektor. Detta medför också att individerna får betala in ganska mycket skatt efter förmåga till staten. Statens större ansvar skall motverka sociala orättvisor.

Kommunismen i diagrammet

De revolutionära socialisterna, här kallade kommunisterna, var än mer radikala. De ville helt avskaffa den fria marknadsekonomin. Man önskade ta bort den privata äganderätten och ersätta den med kollektivt ägande. Arbetarna skulle äga allt tillsammans (läs: statligt ägande) och producera sådant som folk behövde, inte sådant som bara kapitalisterna tjänade pengar på. Man tog bort ägandet, marknaden och vinstbegreppet. Det statliga ägandet leder till större samhällelig kontroll. I de länder man provat varianter av dessa idéer, det främsta exemplet torde vara Sovjetunionen, har kommunistpartiet varit det enda tillåtna partiet. Kommunistpartiet företräder hela det arbetande folkets intressen i strävandet efter det klasslösa, kommunistiska, samhället.

Konservatismen i diagrammet

1800-talskonservatismen var emot allmän och lika rösträtt. Man önskade alltså inte en politisk jämlikhet. Människor är olika och samhället bör inte med konstlade medel göra människor mer lika än var de egentligen är. De konservativa ser på samhället som en familj där människor har olika roller. De kloka med erfarenhet bör styra. Auktoriteter, t.ex. kyrkan, bör utifrån det beprövade, erfarenhet och tradition vägleda. Detta förklarar konservatismens placering på den vågräta axeln.

Men att styra innebär också ansvar och omsorg om de svaga. Nöd bör lindras av ett personligt socialt ansvarstagande genom välgörenhet m.m. Konservativa kräver också insatser från samhällets sida. Detta förklarar den lodräta stapeln.

Nazismen i diagrammet

Fascism och nazism var idéer som hyllade makt och våld och hade sin storhetstid under 1930-talet i Mussolinis Italien och Hitlers Tyskland. Likheten med konservatismen består i intresset för nationen och liknelsen med familjen. Den starke fadern som vägleder det svaga barnet innebär att människor är olika och har olika roller. I sin extrema variant, fascism och nazismen, innebär det att nationen går före allt och ledaren styr och befolkningen lyder. Man tar avstånd från demokrati och alla människors lika värde. Nazismen utmärker sig också för sin fokusering på rasism. Vissa raser anses vara bättre än andra. Det industriella massdödandet under andra världskriget av judar och andra grupper kan ses mot bakgrund av nazismens ideologi. Ekonomiskt behöll man den privata äganderätten men företagen var tvungna att hålla sig väl med den politiska makten. Man hade en korporativistisk syn på ekonomin, alltså de självständiga företagen var underställda staten. Eliten, inklusive representanter för näringslivet, kunde planera och besluta i ekonomiska frågor.

Fördelen men modellen ovan är att man ser att Nazismen och Kommunismen har väsentliga skillnader men också stora likheter. I praktiken innebar båda enpartidiktaturer med styrd media, avrättningar och läger för politiska motståndare m.fl.

Ytterligare idéer som ibland kallas ideologier

Anarkismen hör hemma på vänsterkanten, men skulle inte få så hög stapel, åtminstone inte om i första hand tänker på *statlig* samhällelig kontroll. Under 1800-talet kunde anarkister dela socialisternas protester mot det rådande samhället. Anarkisten motarbetar staten och ser det som en förtryckarapparat. Man motsätter sig representativ demokrati med parlament. Målet är istället ett samhälle utan stat, de fria människorna kommer då *frivilligt* att skapa de lagar, föreningar och annat som behövs. I slutet av 1800-talet förknippades anarkisterna med politiska mord och attentat. Dagens anarkister är ofta fredliga men tar avstånd från den representativ demokratin. Anarkismen idag är ingen stor politisk kraft. Ordet anarki används ofta för att beskriva ett tillstånd av laglöshet och kaos där laglös maffia breder ut sig. Anarki kommer av grekiskans grekiska *an archos*: utan styre.

Syndikalism: liknar anarkismen. Arbetarklassen skall kämpa för att avskaffa statsapparaten och istället decentralisera makten som utövas genom olika syndikat, fackföreningar, som alla kan tillhöra.

Ekologism: är de grönas eller miljörörelsens ideologi. Här finns en prioritering av miljöhänsyn och livskvalitet före materiell tillväxt. Den gröna rörelsen uppstod ur 1960- och 1970-talens miljö- och alternativrörelser. Miljöpartier finns i flera europeiska länder, bl.a. i Tyskland. I Sverige finns Miljöpartiet även om de flesta partier numera menar att de tänker på miljön.

Feminism: strävar efter att kvinnor ska bli jämställda med männen. Detta strävar riksdagspartierna efter, så är feminism något mer än att sträva efter jämställdhet? Det råder en viss begreppsförvirring och feminism fungerar som ett slags paraplybegrepp med många inriktningar under sig, här ska vi titta på två. Särartsfeministerna menar att män och kvinnor är olika och man strävar efter att uppvärdera de egenskaper och områden som anses som kvinnliga. Likhetsfeministerna menar att män och kvinnor egentligen är ganska lika och alla borde befria sig från de socialt konstruerade könsrollerna för att istället ta hänsyn till människans individuella egenskaper.

Den som önskar läsa mer om ideologier rekommenderas att läsa den senaste upplagan av Reidar Larssons bok *Ideologier i vår tid*.

Partierna – en presentation

Inledning

Det är inte helt lätt att hitta bra och kärnfulla beskrivningar av partierna. Följande presentationer av partierna är hämtade från Nationalencyklopedins JUNIOR-variant (se www.ne.se). I rutorna kommer partierna själva till tals. Se www.val.se för valresultat och namn på samtliga partier i alla val.

Vänsterpartiet

Vänsterpartiet är ett politiskt parti i Sverige. Vänsterpartiet brukar förkortas v och partiets symbol är en röd nejlika.

Partiet vill ha ganska höga skatter, särskilt för företag, och använda pengarna till skolor, sjukvård, äldreomsorg med mera. Man vill inte lägga så mycket pengar på försvaret. Vänsterpartiet menar att de anställda ska ha stort inflytande på företagen och att staten ska påverka marknadsekonomin. Dessutom är partiet mot EU.

Vänsterpartiet var från början ett kommunistiskt parti, men efter kommunismens fall i Östeuropa omkring 1990 är det många i partiet som inte vill vara kommunister. De betonar i stället att Vänsterpartiet står för socialism och feminism. Under 1990-talet fick partiet många röster i valen och sedan 1998 samarbetar Vänsterpartiet med socialdemokraterna och Miljöpartiet. Från början hade partiet många väljare bland arbetare men sedan 1960-talet är de flesta väljarna anställda inom den offentliga sektorn. Många väljare bor i storstäderna och i Norrbotten.

Vänsterpartiet bildades när några personer bröt sig ur socialdemokraterna 1917. Därefter har grupper vid flera tillfällen lämnat Vänsterpartiet och bildat nya partier, bland annat KPML(r) och APK. Vänsterpartiet har haft många namn, bland annat Sveriges kommunistiska parti (SKP) och Vänsterpartiet kommunisterna (vpk).

Partiledare är Lars Ohly (sedan 2004). Några tidigare partiledare är C.H. Hermansson (1964–1975), Lars Werner (1975–1993) och Gudrun Schyman (1993–2003).

Så här beskriver partisekreteraren partiet:

Vänsterpartiet, v, som grundades i maj 1917, är ett rödgrönt socialistiskt parti som förenar arbetarrörelsens traditionella värderingar som solidaritet, rättvisa och demokrati med en radikal miljöpolitik och ett feministiskt perspektiv. Vänsterpartiet vill att varje människa ska ha rätt och möjlighet att utveckla sin egen förmåga.

(Källa: Almgren m.fl., 2004, *Reflex A-kurs*, Gleerups)

Sveriges socialdemokratiska arbetareparti

Sveriges socialdemokratiska arbetareparti, SAP, eller socialdemokraterna, är ett politiskt parti i Sverige. Socialdemokraterna brukar förkortas s och partiets symbol är en röd ros.

Grunden för partiet är demokratisk socialism. Man är mot kapitalism och för jämlikhet mellan klasser, mellan könen och mellan olika etniska grupper. Partiet accepterar marknadsekonomin men menar att den måste styras av människors behov och att staten därför ska påverka ekonomin.

Det socialdemokratiska partiet har alltid varit nära knutet till fackföreningarna. Från början ville partiet skapa ett socialistiskt samhälle utan revolution där staten skulle äga industrier, skogar och gruvor. En del medlemmar i partiet tyckte att förändringarna gick för långsamt. De bröt sig ut 1917 och bildade ett nytt parti som senare fick namnet Sveriges kommunistiska parti.

Efter hand tyckte socialdemokraterna att det inte var så viktigt vem som ägde industrierna. I stället införde man ganska höga skatter och använde pengarna för att bygga folkhemmet, ett samhälle där alla skulle ha fast jobb, bra bostäder, rätt till semester med mera. Skattepengarna användes också till att bygga ut skolor och sjukvård.

Partiet har varit det största partiet i Sverige ända sedan början av 1900-talet och det har haft regeringsmakten under en stor del av den tiden. Partiledare för socialdemokraterna är Göran Persson (sedan 1996). Några tidigare partiledare är Hjalmar Branting (1907–1925), Per Albin Hansson (1925–1946), Tage Erlander (1946–1969) och Olof Palme (1969–1986).

Så här beskriver partisekreteraren partiet:

Socialdemokraternas mål är ett samhälle där varje människa ges möjlighet att utvecklas fritt och forma sitt eget liv. Alla människors frihet kräver trygghet och rättvisa. Tillsammans ska vi bekämpa klyftorna i samhället och ge alla samma möjligheter. Då behövs en bra skola för alla, en god sjukvård, som ger vård till dem som bäst behöver det och rätten till arbete. Det skapar trygga människor som vågar ta steget till och förverkliga sina drömmar.

(Källa: Almgren m.fl., 2004, *Reflex A-kurs*, Gleerups)

Miljöpartiet de Gröna

Miljöpartiet de Gröna, eller Miljöpartiet, är ett politiskt parti i Sverige. Miljöpartiet brukar förkortas mp och partiets symbol är en maskros.

Partiet vill att man i politiska frågor inte bara ska ta hänsyn till människorna utan också till djuren, naturen och kommande generationer. Därför är frågor som handlar om miljö och fred mycket viktiga för partiet. Man talar också om en kretsloppsekonomi, alltså en ekonomi som bland annat bygger på att man använder förnybara energikällor (som vindenergi) och återvinner material. Miljöpartiet är emot att Sverige är medlem i EU.

Partiet bildades 1981 och växte fram ur miljörörelsen. Det kom in i riksdagen för första gången 1988 och samarbetade 1998–2006 med den socialdemokratiska regeringen och Vänsterpartiet. Miljöpartiet har flera gånger fått betydligt fler röster i valen till Europaparlamentet än till riksdagen.

Partiet har två språkrör, en man och en kvinna, i stället för partiledare. Språkrör sedan 2002 är Maria Wetterstrand och Peter Eriksson. Några tidigare språkrör är Per Gahrton (1984–1985) och Birger Schlaug (1985–1988 och 1992–2000).

Så här beskriver partisekreteraren partiet:

Visionen för Miljöpartiet de Gröna, mp, är ett ekologiskt uthålligt och socialt solidariskt samhälle. Vår grundidé kan formuleras som fyra solidariteter :

- solidaritet med djur, natur och det ekologiska systemet
- solidaritet med kommande generationer
- solidaritet med världens folk
- solidaritet med människor i vårt eget land

Vår ideologi vilar på övertygelsen att människor måste leva i samklang med naturen och handla i samspel med andra människor.

(Källa: Almgren m.fl., 2004, *Reflex A-kurs*, Gleerups)

Centerpartiet

Centerpartiet, eller Centern, är ett politiskt parti i Sverige. Centerpartiet brukar förkortas c och partiets symbol är en fyrklöver.

Partiet vill ha ett decentraliserat samhälle där arbetsplatser, bostäder och skolor finns nära människor, såväl i städerna som på landsbygden. Politiska beslut ska fattas av eller nära dem som berörs. Man menar att samhället ska byggas med stor hänsyn till naturen. Centerpartiet var det första parti som lyfte fram miljöfrågor och man tog tidigt ställning mot kärnkraft. Vidare förespråkar man marknadsekonomi och vill stödja småföretagare.

Från början hette partiet Bondeförbundet och de flesta väljarna var då lantbrukare. Även i dag har partiet många väljare på landsbygden.

Partiledare för Centerpartiet är Maud Olofsson (sedan 2001). Några tidigare partiledare är Gunnar Hedlund (1949–1971), Thorbjörn Fälldin (1971–1985) och Olof Johansson (1987–1998).

Så här beskriver partisekreteraren partiet:

Centerpartiet, c, är ett parti i det politiska mittfältet, ett icke-socialistiskt parti med en klart markerad miljöprofil. Centerns ideologi är ekohumanismen, där humanismens respekt för den enskilda människan kombineras med en ekologisk grundsyn. Genom decentralisering vill centerpartiet sprida makt, arbete och boende över hela landet.

(Källa: Almgren m.fl., 2004, *Reflex A-kurs*, Gleerups)

Folkpartiet liberalerna

Folkpartiet liberalerna, eller Folkpartiet, är ett politiskt parti i Sverige. Folkpartiet liberalerna brukar förkortas fp och partiets symbol är en blåklint.

Folkpartiet liberalerna har sina rötter i den politiska liberalismen. Man kämpade tidigt för att alla skulle få rösträtt och för att var och en skulle få bestämma över sitt eget liv.

Även den ekonomiska liberalismen är viktig och partiet vill få bort regler och förbud som hindrar företagets arbete. Under 1930-talet och 1940-talet utformade partiet en svensk form av socialliberalism. Den innebär att man ska ha fri marknadsekonomin men att staten ska ta ansvar för dem som har det sämst ställt i samhället. Mänskliga rättigheter är en viktig fråga för Folkpartiet och man vill ge stort bistånd till u-länder. Partiet tog också tidigt upp kampen för jämställdhet mellan könen.

Folkpartiets väljare kommer från många olika grupper men partiet har störst stöd i städerna. Partiledare för Folkpartiet liberalerna är Lars Leijonborg (sedan 1997). Några tidigare partiledare är Bertil Ohlin (1944–1967), Gunnar Helén (1969–1975) och Bengt Westerberg (1983–1995).

Så här beskriver partisekreteraren partiet:

Folkpartiets ideologi är liberalismen. Vårt mål är att öka alla människors frihet och möjligheter att förverkliga sina personliga livsdrömmar. Därför arbetar vi för demokrati och marknadsekonomi – i Sverige och internationellt. Vi har alla ett ansvar för att tillsammans dem som har det svårt. I Sverige kan det gälla t.ex. funktionshindrade, eller barn som har det svårt. I världen gäller det dem som lever i fattigdom och förtryck.

(Källa: Almgren m.fl., 2004, *Reflex A-kurs*, Gleerups)

Kristdemokraterna

Kristdemokraterna är ett politiskt parti i Sverige. Kristdemokraterna brukar förkortas kd och partiets symbol är en vitsippa.

Partiet vill arbeta med politiska frågor ur ett kristet perspektiv. Man betonar det andliga hos människan och understryker att politiken inte bara ska handla om pengar och saker. Kristdemokraterna är för marknadsekonomi och menar att den fungerar bra när människor tar personligt ansvar, är hederliga och visar hänsyn. Samhällets tillgångar ska fördelas mellan människor så att alla får vad de behöver. Kristdemokraterna anser att hemmet och familjen är grunden för samhället och att trygga hem och stabila familjer med en mamma och en pappa kan minska många sociala problem.

Kristdemokraterna startades på 1960-talet av människor från olika frikyrkor, bland annat från pingströrelsen. Partiet kom in i riksdagen för första gången 1991. Alf Svensson har varit en mycket viktig person inom Kristdemokraterna och han var partiledare 1973–2004. Hans efterträdare heter Göran Hägglund.

Så här beskriver partisekreteraren partiet:

Kristdemokraterna bygger på ett antal principer som är inspirerade av den kristna idétraditionen. Måhända är ingen av dessa principer exklusiv för den kristna etiken. Tillsammans är de dock ett utmärkande drag hos kristdemokrater världen över. De viktigaste principerna i kristdemokratien är människosynen med det okränkbara människovärdet i kombination med ofullkomlighetstanken (personalismen), förvaltarskap, subsidiaritet, och solidaritet. (Källa: Almgren m.fl., 2004, *Reflex A-kurs*, Gleerups)

Moderaterna

Moderata samlingspartiet, eller moderaterna, är ett politiskt parti i Sverige. Moderata samlingspartiet brukar förkortas m och partiets symbol är ett vitt M på blå botten.

Partiets politik bygger på idéer från både konservatismen och liberalismen. Partiet hette förr Högerpartiet och var konservativt. Bland annat ville man att Sverige skulle ha ett starkt försvar. Efter hand har partiet också fört fram liberala idéer. Moderata samlingspartiet tycker exempelvis att det är viktigt att individen har stor frihet och själv kan välja skola, vård med mera. Partiet vill också att företagen ska ha stor frihet och inte styras av så många lagar och regler. Dessutom är partiet mycket positivt till EU.

Moderata samlingspartiet var länge ett ganska litet parti men från 1980-talet har partiet fått många röster i valen. Åren 1991–1994 var partiets dåvarande ledare Carl Bildt statsminister i en borgerlig regering. Många av partiets väljare finns i storstäderna och en ganska stor andel är män.

Partiledare är Fredrik Reinfeldt (sedan 2003). Några tidigare partiledare är Gösta Bohman (1970–1981), Ulf Adelsohn (1981–1986) och Carl Bildt (1986–1999).

Så här beskriver partisekreteraren partiet (partisekreterare = ledare för det administrativa arbetet i ett politiskt parti och chef för partikansliet):

Moderaterna vill att varje människa ska ges rätten och möjligheten att forma sitt liv efter eget huvud. Krångliga regler och höga skatter gör det svårare och bör därför motarbetas. Det mesta i samhället behöver politiker inte detaljreglera. Vissa saker bör vi dock sköta gemensamt – försvar, rättsväsende, infrastruktur och stöd till dem som inte klarar sig på egen hand. Annat som sjukvård och utbildning ska finansieras gemensamt, men styras av människors egna val.

(Källa: Almgren m.fl., 2004, *Reflex A- kurs*, Gleerups)